

La frase del dia

“L’actitud de l’ONU enfront del canvi climàtic es una merda”

Donald Sutherland, ACTOR

Tribuna

Juan-José López Burniol. Notari

Biografia d’un intel·lectual

J oan Escolies titula el seu darrer llibre *Ernest Lluch. Biografia d’un intel·lectual agitador*. És un treball ben fet, rigorós, documentat i extens, centrat en la trajectòria professional i pública del personatge i concís en la resta. Ubica la peripècia vital de Lluch en quatre “geografies” –Barcelona, València, Madrid i el Nord–, que són els quatre escenaris en què Lluch es va formar, va cristal·litzar, va projectar, va investigar, va escriure, va fer i va donar testimoni fins al final. Hi ha una darrera i breu “geografia” –les il·lusions perdudes– que és prou explícita. Tenia 63 anys quan el van assassinar.

VAIG TRACTAR LLUCH els últims anys de la seva vida, quan coincidírem com a col·laboradors a *La Vanguardia*, on teníem un amic comú –Lluís Foix–, qui va explicar a Escolies una anècdota compartida d’aquells dies, recollida per l’autor al seu llibre. El meu record de Lluch és el d’una persona intel·ligent i llesta (són coses diferents), coratjosa, de posicions fermes que no amagava, amb interessos i curiositats plurals, de conversa interessant i amb freqüència divertida; algú, en suma, a qui t’agradava trobar. El darrer cop que el vaig veure va ser dies abans de la seva mort. Jo tenia la signatura d’una escriptura a les nou del matí, a la sucursal d’un banc a la Diagonal. Vaig arribar un quart abans i, passejant mentre feia temps, vaig veure Ernest Lluch que s’aturava davant d’un caixer automàtic. El vaig saludar, caminàrem una estona mentre xerràvem, per última vegada, sobre la situació general del país i, especialment, d’un tema que ens afectava tots dos i que ja no ve al cas. He guardat sempre el seu record amb respecte creixent i amb afecte sostingut.

AL LLIBRE D’ESCOLIES queda clar que Ernest Lluch va dedicar una part substancial de la seva obra a Catalunya, a la

seva economia i a la seva història. Pel que fa a l’economia, aviat va concretar el seu pensament sobre un tema capital –l’any 1965–, en el segon dels col·loquis Catalunya-Castella: “Resulta –va dir– que de Catalunya en surt el 25% de la recaptació de l’Estat i que, pagades totes les despeses que poden ésser considerades de caràcter general (...), del

que queda, en proporció, Catalunya rep un 45% del que ha pagat. Per tant, no pot disposar d’uns serveis adequats per la complicació i la complexitat de la vida econòmica i social que té.” I, pel que fa a la història, Lluch seguia Vicens Vives posant el coneixement històric al servei del país, amb la convicció que el coneixement del passat pot ajudar a resoldre els problemes del present, sempre per la via de la reforma. Des d’aquesta perspectiva, aviat va insistir que Catalunya no es va “provincialitzar” durant el segle XVIII, i que sense el set-cents no s’expliquen ni la Renaixença ni la represa cultural posterior. “Lluch –escriu Escolies– parlava d’una Catalunya i d’unes Espanyes vençudes que havien vist el triomf de l’absolutisme i de l’unitarisme per mitjà dels Decrets de Nova Planta, gènesi del nou Estat-nació. I alhora palesava una alternativa catalano-valenciana-aragonesa per a tot Espanya.” En aquesta línia de pensament, Lluch defensà després la tesi dels “drets històrics” i el constitucionalisme útil com a úniques eines polítiques per buscar la pau, mitjançant el diàleg, al País Basc.

LA RACIONALITAT PRÒPIA de l’intel·lectual vertebrava en Lluch la seva acció política i era, per això mateix, realista. “El problema polític del poble català –afirmava– no és no haver pogut arribar a l’autogovern, sinó que, un cop hi hem arribat, no l’hem pogut consolidar. Tenint en compte aquesta dimensió històrica, no podem deixar mai de banda l’equilibri entre l’autoafirmació i el pacte necessari amb la resta de l’Estat”; i afegia que “aprendre dels nostres errors és actuar per la via de la racionalitat i no per la dels sentiments i, per tant, més difícil, sobretot quan els sentiments es fonamenten en terribles experiències històriques. El millor catalanisme és el que assegura una administració més neutral i més efectiva”.

“La racionalitat pròpia de l’intel·lectual vertebrava en Ernest Lluch la seva acció política i era, per això mateix, realista

De set en set

Josep Maria Casasús

Bon Nacional

El pressupost per la cultura és fràgil; però gestors i públic mantenen la dignitat. Fragilitat i dignitat, resistència

i conquesta, són termes emprats per Xavier Albertí, director artístic del Teatre Nacional de Catalunya (TNC), en la presentació de la temporada 2019/2020. L’obrirà *La Rambla de les Floristes*, de Josep Maria de Sagarra, el 10 d’octubre vinent. Poc després pujaran a l’escenari *La mort i la primavera*, de Mercè Rodoreda. Propostes de dignitat i resistència, condensades en el propòsit d’adaptar a sensibilitats del present valors sovint menystinguts, i fer-ho amb una mirada justa a aportacions d’homes i dones. Els criteris que inspiren la programació d’aquest curs al Nacional són coherents amb els desplegats amb èxit en temporades anteriors. Les dades de la 2018/19 són reveladores: 127.000 espectadors van assistir a les sales del TNC; un 14% més que el curs anterior. Tot i les fragilitats dels estats d’ànim col·lectius, el públic contribueix a la dignitat moral d’un pressupost cultural esllangit acollint produccions agosarades de clàssics que no era fàcil recuperar: el Brecht de *La bona persona de Sezuan*; el Txékhov d’*El jardí de les cerezes*; el Calderón de la Barca d’*El gran mercado del mundo*. Els encerts del Nacional no són pas el resultat d’un eclecticisme contemporitzador. Ben al contrari: són el fruit d’una voluntat professional innovadora, audaç, tenaç, coratjosa. Uns capteniments que el món cultural hauria d’encomanar al món de la política.

Sísif

Jordi Soler

